

ภูมิอากาศจังหวัดสกลนคร

ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดสกลนครตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนของประเทศไทยอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 172 เมตร มีเนื้อที่ทั้งสิ้นประมาณ 9,605.8 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 6 ล้านไร่ และอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 647 กิโลเมตร ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดบึงกาฬและจังหวัดหนองคาย
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดกาฬสินธุ์และจังหวัดมุกดาหาร
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดนครพนม
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดอุดรธานี

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปของจังหวัดสกลนครเป็นที่ราบสูงล้อมรอบด้วยภูเขาและป่าไม้ โดยพื้นที่ทางตอนเหนือของจังหวัดเป็นที่ราบสูงมีป่าไม้ ส่วนทางตอนใต้เป็นที่ราบสูงเชิงเขา ได้แก่ ที่ราบสูงบนเทือกเขาภูพานและที่ราบระหว่างหุบเขา ซึ่งมีลำห้วยที่เกิดจากภูเขาหลายแห่ง มีป่าไม้และทุ่งหญ้าที่เหมาะสมแก่การเลี้ยงสัตว์ สำหรับทางตอนกลางของจังหวัดเป็นที่ราบต่ำซึ่งเหมาะแก่การเพาะปลูก โดยเฉพาะบริเวณอำเภอเมืองซึ่งมีบึงหนองหารที่ใหญ่เป็นอันดับสามของประเทศเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของจังหวัด

ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดสกลนครขึ้นอยู่กับอิทธิพลของมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล 2 ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดพามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนเข้าปกคลุมประเทศไทยตั้งแต่ประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงประมาณเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งอยู่ในช่วงฤดูหนาวของประเทศไทย ทำให้จังหวัดสกลนครมีอากาศหนาวเย็นและแห้งทั่วไป และมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดพามวลอากาศชื้นจากทะเลและมหาสมุทรเข้าปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูฝน (ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงประมาณกลางเดือนตุลาคม) ทำให้มีฝนตกชุกทั่วไป

ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดสกลนคร พิจารณาตามลักษณะของลมฟ้าอากาศของประเทศไทยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูหนาว เริ่มต้นประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทยและบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนซึ่งเป็นมวลอากาศเย็นจะแผ่ลงปกคลุมประเทศไทยในช่วงดังกล่าว ทำให้จังหวัดสกลนครมีอากาศหนาวเย็นและแห้งทั่วไป เดือนที่มีอากาศหนาวมากที่สุดจะอยู่ในช่วงเดือนธันวาคมถึงมกราคม

ฤดูร้อน เริ่มต้นประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็นที่มีอากาศร้อนอบอ้าวโดยทั่วไป โดยเฉพาะเดือนเมษายนจะเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวที่สุดของปี

ฤดูฝน เริ่มต้นประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเอาความชื้นจากทะเลและมหาสมุทรมาปกคลุมประเทศไทย ประกอบกับในช่วงดังกล่าวร่องความกดอากาศต่ำที่พาดอยู่บริเวณภาคใต้ของประเทศไทยจะเลื่อนขึ้นมาพาดผ่านบริเวณภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ทำให้อากาศเริ่มชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป โดยเฉพาะเดือน

สิงหาคมเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกหนาแน่นมากที่สุดในรอบปี แต่อย่างไรก็ตามนอกจากปัจจัยดังกล่าวที่ทำให้มีฝนตกชุกแล้วยังขึ้นอยู่กับอิทธิพลของพายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวเข้าใกล้หรือเข้าสู่ประเทศไทยในช่วงดังกล่าวด้วย

อุณหภูมิ

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดสกลนครส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูงและมีเทือกเขาสลับซับซ้อนอากาศค่อนข้างหนาวเย็นมากในช่วงฤดูหนาว และในช่วงฤดูร้อนอากาศค่อนข้างร้อนอบอ้าว โดยอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดทั้งปี 26.5 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 22.3 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 31.9 องศาเซลเซียส เดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวมากที่สุดในรอบปี ซึ่งเคยวัดอุณหภูมิสูงที่สุดได้ 42.5 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 12, 15 และ 17 เมษายน 2559 ส่วนในช่วงฤดูหนาวจะมีอากาศหนาวที่สุดในเดือนมกราคมวัดอุณหภูมิต่ำที่สุดได้ -1.4 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 2 มกราคม 2517

ฝน

ปริมาณฝนเฉลี่ยตลอดทั้งปีโดยทั่วไปของจังหวัดสกลนครอยู่ระหว่าง 1,300 – 2,000 มิลลิเมตร โดยพื้นที่ทางตอนเหนือต่อเนื่องถึงพื้นที่ทางด้านตะวันออกของจังหวัดเป็นบริเวณที่มีฝนตกชุกโดยเฉพาะพื้นที่ทางด้านตะวันออกของจังหวัด ส่วนพื้นที่ทางตอนใต้ต่อเนื่องถึงพื้นที่ทางด้านตะวันตกของจังหวัดเป็นบริเวณที่มีฝนน้อย ปริมาณฝนเฉลี่ยตลอดทั้งปีของจังหวัดสกลนคร 1,661.7 มิลลิเมตร และมีจำนวนวันที่ฝนตก 131 วัน โดยเดือนกรกฎาคมเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกมากที่สุดในรอบปี มีปริมาณฝนเฉลี่ย 337.7 มิลลิเมตร และมีฝนตก 22 วัน ปริมาณฝนมากที่สุดใน 24 ชั่วโมง วัดได้ 457.1 มิลลิเมตร เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2517

พายุหมุนเขตร้อน

พายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวผ่านหรือเข้าสู่จังหวัดสกลนครมีแหล่งกำเนิดจากทะเลจีนใต้และมหาสมุทรแปซิฟิกเหนือด้านตะวันตก โดยเคลื่อนตัวผ่านประเทศเวียดนาม กัมพูชา และลาวก่อนจะเข้าสู่ประเทศไทย ทำให้พายุหมุนเขตร้อนอ่อนกำลังเป็นพายุดีเปรสชันเป็นส่วนใหญ่ และไม่ก่อให้เกิดความเสียหายมากนัก แต่ยังคงทำให้เกิดฝนตกหนักถึงหนักมากจนก่อให้เกิดน้ำท่วมฉับพลันได้ สำหรับช่วงเวลาที่พายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนตัวผ่านจังหวัดนี้ เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมเป็นต้นไปจนถึงเดือนพฤศจิกายน โดยเฉพาะเดือนสิงหาคมและกันยายนเป็นช่วงที่พายุหมุนเขตร้อนมีโอกาสเคลื่อนเข้าสู่จังหวัดนี้ได้มากที่สุด

จากสถิติในคาบ 72 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2494-2565 พบว่า พายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวผ่านจังหวัดสกลนครมีทั้งหมด 31 ลูก โดยเคลื่อนเข้ามาขณะที่มีกำลังแรงเป็นพายุโซนร้อน จำนวน 4 ลูก คือพายุโซนร้อนที่อ่อนกำลังลงจากพายุไต้ฝุ่น TILDA ในวันที่ 23 กันยายน 2507, พายุโซนร้อนที่อ่อนกำลังลงจากพายุไต้ฝุ่น DORIS ในวันที่ 3 กันยายน 2512, พายุโซนร้อนที่อ่อนกำลังลงจากพายุไต้ฝุ่น FRED ในวันที่ 17 สิงหาคม 2534 และพายุโซนร้อนที่อ่อนกำลังลงจากพายุไต้ฝุ่น WUTIP ในวันที่ 1 ตุลาคม 2556 ซึ่งส่วนใหญ่พายุทุกลูกจะเคลื่อนที่เข้าสู่ประเทศไทยที่จังหวัดนครพนมก่อนเคลื่อนเข้าสู่จังหวัดสกลนคร ส่วนพายุอีก 27 ลูก มีกำลังแรงเป็นพายุดีเปรสชัน โดยเคลื่อนเข้ามาในเดือนพฤษภาคม 1 ลูก (2532) เดือนมิถุนายน 3 ลูก (2515, 2526, 2527) เดือนกรกฎาคม 2 ลูก (2514, 2560) เดือนสิงหาคม 8 ลูก (2501, 2508, 2511, 2513, 2521, 2522, 2536, 2562) เดือนกันยายน 7 ลูก (2508, 2513, 2514, 2518, 2520, 2523, 2535) และเดือนตุลาคม 5 ลูก (2495, 2507(2), 2528, 2559) และเดือนพฤศจิกายน 1 ลูก (2509)

ที่ตั้งสถานีอุตุนิยมวิทยาในจังหวัดสกลนคร

สภาวะอากาศที่จัดทำขึ้นทั้งหมดนี้รวบรวมจากผลการตรวจอากาศของสถานีตรวจอากาศสกลนคร (ประมาณละติจูด $17^{\circ} 09'$ เหนือ ลองจิจูด $104^{\circ} 08'$ ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 171 เมตร) และ สถานีอุตุนิยมวิทยาเกษตรสกลนคร (ประมาณละติจูด $17^{\circ} 07' 30.1''$ เหนือ ลองจิจูด $104^{\circ} 03' 39.6''$ ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 191 เมตร) ได้ทำการตรวจสอบสารประกอบอุตุนิยมวิทยาต่าง ๆ วันละ 8 เวลา คือ 01.00, 04.00, 07.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 และ 22.00 น. แล้วส่งรายงานผลการตรวจไปยัง กรมอุตุนิยมวิทยาเพื่อรวบรวมและจัดทำข้อมูลสถิติในรอบ 30 ปี ซึ่งสามารถติดต่อขอข้อมูลต่าง ๆ ได้โดยตรงกับ สถานีฯ ตามที่อยู่ดังนี้

สถานีตรวจอากาศสกลนคร ตั้งอยู่เลขที่ 1351 หมู่ที่ 4 ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร 47000 โทร. (042) 711607

สถานีอุตุนิยมวิทยาเกษตรสกลนคร ตั้งอยู่เลขที่ 143 หมู่ที่ 4 ตำบลห้วยยาง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร 47000 โทร. (042) 715086

- หมายเหตุ
- สถิติภูมิอากาศที่เป็นค่าเฉลี่ยใช้ข้อมูล คาบ 30 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2534 – 2563
  - สถิติภูมิอากาศที่มีค่าเป็นที่สุดใช้ข้อมูล ตั้งแต่ พ.ศ. 2494 – 2565

ศูนย์ภูมิอากาศ กองพัฒนาอุตุนิยมวิทยา

กรมอุตุนิยมวิทยา

มกราคม 2566